

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2005-05-19

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, justitierådet Torgny Håstad och regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson.

Lägenhetsregister

Enligt en lagrådsremiss den 21 april 2005 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om lägenhetsregister,
2. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Marie Jönsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

3 §

Enligt femte stycket i paragrafen, som innehåller definitioner, avses med fastighetsägare även tomträttshavare, om tomträtt har upplåtits i en fastighet och, om det på en fastighet finns en byggnad som inte hör till fastigheten, ägaren av byggnaden.

Enligt 14–16 §§ åläggs fastighetsägaren skyldighet att lämna vissa uppgifter till kommunen samt att underrätta de boende om kommunens beslut om lägenhetsnummer. Vidare skall kommunen, enligt

11 § andra stycket, underrätta fastighetsägaren om beslut angående lägenhetsnummer.

Den föreslagna lydelsen kan, enligt Lagrådets mening, leda till osäkerhet om vem (fastighetsägaren, tomträttshavaren eller annan ägare av byggnad på fastigheten) som i det enskilda fallet skall fullgöra fastighetsägarens skyldigheter enligt 14–16 §§ och vem som är rätt mottagare av underrättelse enligt 11 § andra stycket.

En möjlighet att klargöra detta är att, i stället för definitionen i 3 § femte stycket, tillfoga en bestämmelse av förslagsvis följande innehåll.

”Vad som föreskrivs om fastighetsägare i denna lag gäller, om tomträtt upplåtits i en fastighet, tomträttshavaren och, om det på en fastighet finns en byggnad som inte hör till fastigheten, ägaren av byggnaden.”

25 §

I paragrafen behandlas möjligheterna till överklagande hos allmän förvaltningsdomstol. Därvid anges i första stycket att beslut enligt bl.a. 23 § första stycket inte får överklagas.

Av 23 § första stycket framgår att om det finns anledning att anta att en fastighetsägare inte kommer att följa ett föreläggande att fullgöra sina skyldigheter enligt 14 eller 16 §, så får föreläggandet förenas med vite. I andra stycket föreskrivs att även vitets lämplighet får bedömas vid prövning av en ansökan om utdömande av vite.

I remissen utvecklas inte skälen för förbudet att överklaga själva viteföreläggandet. Detta kan ses mot bakgrund av att bestämmelsen har sin motsvarighet i 39 § första stycket folkbokföringslagen (1991:481) liksom i 6 kap. 2 § och 7 kap. 2 § taxeringslagen

(1990:324) samt 17 kap. 8 § och 19 kap. 3 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Uppenbarligen har det ansetts att effektiviteten i förfarandet skulle hämmas, om själva vitesföreläggandet fick överklagas, och att möjligheten att få vitets lämplighet prövat vid en underlåtenhet att följa föreläggandet kompenseras för avsaknaden av klagorätt avseende själva föreläggandet (se prop. 1989/90:74 s. 419).

Generellt sett kan det inte anses att möjligheten att få ett vites lämplighet prövat i samband med vitets utdömande fullt ut kompenseras för en bristande möjlighet att överklaga själva vitesföreläggandet. Om ett vitesföreläggande möjligen är olagligt eller olämpligt och kränker ett viktigt intresse, bör den berörde kunna få föreläggandet prövat utan att han först måste bryta mot föreläggandet och därmed komma att drabbas av ekonomiska påföljder vid en felbedömning. De vitesförelägganden som nu är aktuella är emellertid inte av den arten att det är angeläget att den berörde skall kunna ifrågasätta dem utan att riskera någonting. Lagrådet godtar därför överklagandebegränsningen.

Paragrafen upptar i andra stycket en erinran om att särskilda bestämmelser gäller för överklagande av beslut om avgift för användningen av lägenhetsregister. Denna erinran anknyter till bestämmelserna i 21 §, som föreskriver att användningen av lägenhetsregistret får vara avgiftsbelagd och att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter. I författningskommentaren till 21 § anförs att den paragrafen innebär att Lantmäteriverket får ta ut avgifter för tillhandahållandet av uppgifter ur lägenhetsregistret, men att detta inte påverkar verkets skyldigheter att tillhandahålla allmänna handlingar när ett utlämnande har begärts med stöd av offentlighetsprincipen enligt 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen. I anslutning till bemyndigandet i andra stycket framhålls

att det gäller andra avgifter än sådana som tas ut för ett tillhandahållande av utskrifter som begärts med stöd av offentlighetsprincipen.

Enligt Lagrådets mening finns det inte något behov av andra stycket i förevarande paragraf. Det har under lagrådsföredragningen upplysts att remissförslaget i denna del har utformats efter mönster av 12 § lagen (2000:224) om fastighetsregister. Lagrådet noterar dock att den skillnaden föreligger i förhållande till nämnda lagrum att överklaganderegleringen nu föreslås utformad så att den gäller beslut enligt den föreslagna lagen, däremot inte beslut som fattas enligt föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndigande i lagen. De överväganden som ledde fram till att 12 § fastighetsregisterlagen försågs med ett andra stycke med en erinran om särskilda överklagandebestämmelser (varmed avsågs bestämmelser i avgiftsförordningen 1992:191) blir då inte relevanta i förevarande sammanhang.

Även om paragrafens första stycke skulle utvidgas till att inbegripa beslut enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen kan ifrågasättas huruvida en erinran om särskilda bestämmelser för överklagande behöver tas med. Överklagandebestämmelserna i avgiftsförordningen – som utsäger att en myndighets beslut om avgift, om inte annat föreskrivs, får överklagas hos Skatteverket och att Skatteverkets beslut inte får överklagas – gäller enbart beslut enligt förordningens 15 § om avgift för kopia eller avskrift av allmän handling, för utskrift av upptagning för automatisk databehandling och för liknande material. Eftersom det i remissen framhålls att det där gäller andra avgifter än sådana som tas ut för att tillhandahålla utskrifter som begärts med stöd av offentlighetsprincipen synes det inte heller under här diskuterad förutsättning ha framkommit skäl att erinra om några särbestämmelser för överklagande.

Mot bakgrund av det anförda anser Lagrådet att andra stycket i paragrafen kan utgå.